

privilegiu — provocară lupta de 3 secole a papismului contra cesarismului. Căci nu numai că imperații erau superiori orașului Roma cu dreptul de supraveghiere și conducere a alegerii papali, și aprobarea noualeșului papă; ci pretindeu și exercitați faptice un anumit drept de controlă față de papi. (P. e. Sinodul din biserica s. Petru 6 Noemb. 963, în care papa Ioan XII. pentru crime impudente a fost depus prin Otto I. denumirea papilor prin Otto II. și III. sinodul din Satri (1046) și pozițiunea lui Henric III față de papismul timpului său.) Dieta guvernă atât țera cât și biserica. ¹⁾

Lupta cea mare între papism și cesarism se ține de istoria universală. Aci avem numai a demonstra momentele principale ale dezvoltării papismului.

Imperiul lui Carol cel mare a fost numai ca o profetisare a unui viitor ulterior. Cu căderea monarhiei carolingice până la încoronarea de împărat a lui Otto I (962) urmară numai caricăturile italiene și vest-france a cesarismului. Din luptele interne a imperiului vestfranc în secl. IX. purcăsă acea condică de legi în parte false decretale, — cunoscute sub numele *drecretalele pseudoisidorice* ²⁾, — compuse probabil în sferele arhiepiscopului Ebbo din Rheims, între 847 și 853, — prin care se înfașoșă prima codificațiune a novelor nesuințe papale dreptă basă ulterioilor pretensiuni papali. „Absolută nouă nu se cuprinde mult în falsele decretale (a presupușilor papi dela Clement Rom. până la Melchiades 314); dar, ceea ce s'a fost încercat mai mult sub favo-

¹⁾ Döllinger, Das Kaiserthum Karl's. d. gr.

²⁾ Nota. O colecțiune de decretale (orendeli papale, legi bisericesci], cari în manuscrise numeroșe, acuși mai multe acuși mai puține — după cum cerea interesul au fost răspândite dela secl. IX. și s'audevedit în mare parte de false. Însemnătatea lor consistă întru aceea, că ele deveniră temelie formală a dreptului bisericeii evului mediu și basa ierarhiei lui Grigorie VII. — Precuvântarea unui Isidor Mercator [Peccator?] a dată ansă, a-le declara ca un productă a lui Isidor din Sevilla în Spania, cel mai mare și învățat scriitor teologic din timpul său, acărui opuri sunt de o valoare permanentă pre lângă toate criticile timpului ulterior. Ele conțin: 1.) O parte preparativă: anume afară de precuvântarea lui Isidor: correspondența între Aurel din Cartagena și Damasus din Roma (neautentică); Ordo de celebrando concilio (după ală patruea sinod din Toledo), o consemnare a sinodelor; o correspondență între Ieronim și Damasus [neautentică]. — 2) Colecțiune faptică, și anume a) așa numitele Canones apostolorum; 60 epistole neautentice a papilor din primii trei secli, dela Clement Rom. până la Melchiades (314); o scrisore „De primitiva ecclesia et synodo Nicaeno și (neautentică) hrisova despre donațiunea lui Constantin; b) după precuvântare, sinodele grece, africane, gallice și spanice până la sinodul din Toledo 658; c) erași după o precuvântare: decretalele dela Sylvestru I. (314—335) până la Grigorie II. [715—731]. — 3). Capitula Angilramni (Angilr. 791 eppu în Metz și archicapelanul lui Carol c. mare), — o colecțiune de decretale, cari scutesc pre episcopu de judecata țerei și a sinodului provincială.

Compuse au fost decretalele pseudoisidorice între 847 și 853; la sinodul din Chiersy (857) se face prima amintire de ele. — Roma s'a folosit de ele mai întâi prin Nicola I. 865, carele a cunoscută forte

rulu împrejurărilor său sub asprele contradicțiuni, aceea s'a afirmat aci ca de la sine înțelegătoriu, și așa vechiul se pune în formă nouă³⁾ — Episcopi patul apare în aceste decretale numai ca un eflux a potestății papale. Sinodele au valoare numai, dacă le convocă papa; conclusele lor numai dacă papa le recunoșce. În papa, ca capul suprem, este concentrată înțregă biserica; el pentru toate casurile este ultima și supremă instanță. „Ce s'ar face, dacă toți papi ar fi pretinsă odată astfel de privilegii? Se presenta prin această ca drepturi și fapte antice, nice aparente, care, de și numai presumptive, totuși de multe ori erau mai puternice ca ideile. Este întemplantare numai când o nisuință obscură în cursu de vécuri, se exprimă cu resoluțiune și se înfașeșă cu aparență unor privilegii de mult în valoare. Dreptă aceea, această falsificare deveni în evulu mediu basă și programă a papismului“. [Hase, Polemik, în alt loc].

Dar încă mai erau factorii naționali pré puternici, pentru de a permite esecutarea faptică a acestei suveranități romane. Lui Nicola I. (858—867), căruia îi plăcea a-se provoca cu deplină consciință la hrisove mincinoșe, și carele mai înteu le-au dat valoare, esecutându-le în luptele sale contra lui Lothar II, contra lui Hincmar din Rheims etc., urmă Hadrian II. (867—72), carele aprobă cele elutate de antecesorul său. Și nu numai luptele lui Hincmar din Rheims, pozițiunea bisericeii vest-france în secl. X., sinodul din Rheims în an. 991 pentru înființarea unei bisericeii naționale franceze independente,

bine neautenticitatea lor, dar pe base mincinoșe apă ră autenticitatea lor în cërta lui Hincmar din Rheims cu Rothard din Soissons. (Roth. fiind suspendat de metropolitul său Hincmar, apelă la Nicola I 862 pre basa canonului sardicean — în Francia până aci neaplicat; Nicola cassă suspendarea].

Scopul falsificării de o parte este, a face pre episcopi independenți de puterea lumescă, și ai asigura contra condamnării său depuneri lumesci; dreptă ce acusa contra eppului devine aprópe imposibilă; în totu timpul și în toate împrejurările eppului îi stă în libera voiă a apela la Roma. — Al doilea scopă a ficțiunei este concentrarea bisericeii în papism, accentuarea potestății exclusive a papismului, acărui infalibilitate se fixează aci.

Asupra originii acestor decretale s'a disputat mult; părerea despre originea lor romană este de presinte abandonată. Weizsäcker și Hinschius a demonstrat, că aceea este a-se căuta în imperiul vestfranc, în diecesa din Rheims, și anume între clericii, cari fiind cu Ebbo din Rheims au voită se aplice aceste principii contra lui Hincmar din Rheims. (Cërta în privința apelării la Roma și a auctorității sinodelor provinciali; Hincmar n'a recunoscută necesitatea de a apela la Roma ci permite sinodului provincială a judeca pre episcopu).

Decretalele pseudoisidorice trecară în codică mare de canone și prin aceea în Corpus juris canonici și deveniră basă și isvor principală a tuturor ulterioilor doctrine curialistice și ultramontane. — Neautenticitatea lor este constătată. [Vedi edițiunea critică de Hinschius, Leipzig 1863; Noorden, Ebbo, Hincmar u. Pseudoisidorus, Hist. Zeitschrift 1862. Wassersleben, Beitr. zur Gesch. der falsch. Decret. Bresl. 1844].

³⁾ Hase, Polemik p. 143.

ci mai mult într-o istorie a papismului din secl. X. sunt dovezi destule de evidente și eclatante pentru eficacitatea tendințelor bisericești naționale. Căci ceea ce V. C. Löscher a numit regimul pornocratic roman, timpul Pornocrației¹⁾ dela 904—962, nu este altceva, decât nesuința familiilor nobile romane de a forma din papism o potestate națională italiană — o posesiune lumână a nobilimei romane. În sensul acesta a guvernată Teodora cu ambele sale fiice și papă, cu fiii săi și amanții ei; aceasta este însemnătatea luptelor de partide între comiții din Tusculum și Crescentieni, dintre cari cesti din urmă înscenară cele mai sângeroase episoade în Roma. Și dela mărtea lui Sylvestru II. († 1003) începându până la Benedict IX. (1003—46), dela mărtea lui Otto III. (1002) până la Henric III., carele alteră drepturile papale prin sinodul din Sutri [1046], — papismul a fost și un principat al comiților din Tusculum sub avarsitatea pismașă a Crescentienilor²⁾.

Da, bine privit, se află în acest timp o idee multă mai generală care, de s'ar fi pusă în lucrare, ar fi dată întregii biserici din evul mediu cu totul altă formă. Căci Alberich, dela 932—954 cel mai puternic și resolut conregent al papilor, n'avea altă preocupare mai însemnată, decât *completa secularizare a papismului*, și aducerea lui în posesiunea familiei sale. În acest sens testă el potestatea sa fiului său Octavianu, un băiat scelerat, care la 956 sub numele Ioan XII. se urcă pe scaunul papal. Acesta a considerat papismul numai ca un principat lumescu; un june de 20 ani a trebuit să se fac selav înclinărilor sale profane. Dacă ar fi mers el pe calea croită de tatăl său, s'ar fi sfârșit cu papismul, și istoria de aci înainte ar săi numai de un rege roman, și nu mai mult de un papă în Roma. — Dar mai era conștiința creștinătății, care se redică contra flagitiilor și scelerităților lui Ioan XII.; și în sensul acesta Otto I prin sinodul din Roma (963, depunerea lui Ioan XII., denumirea lui Leo VIII) este regenerătorul papismului.

Preponderanța cesarismului se arată în dreptul de aprobare a alegerii papale, care drept fără îndoială s'a conferit atunci lui Otto I. prin romanii. Pe acest drept s'a bătut și Henric III. 1046, când a executat prin Sinodul din Sutri depunerea celor 3 contra-papă (Benedict IX., Sylvestru III., Grigore VI), și denumirea aprobe arbitrară a papilor dela sinodul din Sutri încoci: Clement II., Damasus II., Leo IX. (1048—54).

Dar lui Henric III., prudentul și puternicul domnitoriu, îi urma la 1056 un copil de 6 ani, Henric IV., și în lumea romană se redică nouă religioasă, cari pretensiunilor și doctrinilor papismului dede, după Pseudoisidor, o basă nouă religioasă.

1) Pornocrația, stăpânirea impudică, se numește, după Valentin C. Löscher, în istoria papismului periodul primei jumătăți a secl. X., în carele papa numai după nume, dar în faptă guverna 2 femei din partida nobilă tuscică: voluptuoasă și ambițioasă Teodora, soția consulului Teofilact, și famoasă sa fiică Marozia. — Sergiu III. (904—11) deschise șirul. După el prin favorul meretricios al Teodorei se sui pe scaunul lui Petru, Archieppul Ioan din Ravenna ca Ioan X. (914—928). Acesta voină a se elibera de sub regimul femeilor, fu sugrumat în temniță prin Marozia. — Ioan XI. fiul lui Marozia și a lui Sergiu, ocupă tronul papal 931. Cu Ioan XII (955—963), nepotul lui Marozia, se pusă capăt regimului femeesc. [Vezi V. C. Löscher, *Historie des römischen Hurenregiments*].

2) Baxmann, politik d. Pápste von Gregor I. bis Gregor VIII. Elberfeld 1868—69.

La însemnătatea ordinului cluniacensilor pentru papism ne face atenți istoricul Giesebrecht.

Cu înflința lui Clungny [una dintre cele mai renumite mănăstiri, fundată la 910 de Vilelm din Aquitania] se contopi acea mișcare mistică-ascetică, care ocupase Italia dela finele secl. X, din carea purceseră un Romavald († 1027) și coloniile eremitare a Italiei de mijloc și de sus, în care Pataria *) (partida gregoriană, carea formă basa ierarhiei lui Grigore VII și sub înflința lui Clungny nisuiău a frânge independența clerului de Roma a Italiei de sus și Milano, contra căror biserica ambrosiană își apără vechile libertăți. Giesebrecht, *Deutsche, Gesch Band III p. 1*), — patria Italiei superioare își are redăcina sa, în fruntea căreia ca reprezentant caracteristic stă Petru Damiani. Pre acest pământ cresc cel mai mare papă a tôte timpurile: Grigore VII. (1073—85) carele, ca cardinal Hildebrand stăpânind papii dela Leo IX., dădu papismului o formă nouă. El eluță pozițiunea politică independentă față de cesarism; el adusă decretul lui Nicola H. (1058—61) despre alegerea papei (1059), carele stator dreptul exclusiv al cardinalilor, lăsând împăratului numai un drept părtut. Grigore VII. a fost acela, carele a plântat în papism ideea stăpânirii universului. Principii lumesce trebuie se fie vasalii papilor. — Pentru Grigore VII. presbiterismul și auctoritatea preoțescă a fost singură auctoritate aședată de Ddeu pământ; iar auctoritatea principilor este numai productul revoltărilor și violențelor omenesci¹⁾. Presbiterismul se concentră în popa, următorul lui Petru; papismul este sora, dela carele auctoritățile lumesce, și cesarismul, primesce numai ca luna lumina lor. — Fundarea monarhiei universale romano-papale, cu formă teocratică, nu numai ierarhică, a fost idealul lui. La falsificări și ficțiuni, în sensul lui Pseudoisidor și a absolutismului papal, lua Grigore și partida sa refugiu fără scrupul.²⁾ Grigore VII. singur a mai adaus la Pseudoisidor învețatura despre infalibilitatea și sanctitatea personală a papei, precum și dreptul lui de a depune principii și a absolve supușii lor de sub jurământ și fidelitate.

Istoria papismului dela Grigore VII. până la Inocentiu III. și IV. privesc realizarea celor două tendințe, care Grigore VII. le-au anexat la ideile formate de Leo I și Grigore I concluse de Pseudoisidor.

Pseudoisidor tracta numai despre concentrarea întregii biserici în papism. Grigore VII. adaugă nisuința dublă: deplina ei *independență de stat* și auctoritatea lumână; a doua *invingerea* tuturor statelor lumene și a cesarismului și subjugarea acestora papei și bisericei. Pe cea dintâi se rașimă introducerea celibatului prin Grigore VII. [non liberari potest ecclesia a servitute laicorum nisi liberentur clerici ab uxoribus, — cuvintele lui Hildebrand] și lupta sa contra simoniei, după ideile lui despre simoniă: primirea și conferirea dignităților bisericești prin investirea principilor lumene se timbră ca simoniă; jurământul feudal față de principii investitatori, de crimă bisericească. Certele de 50 ani pentru investitură (dreptul de a ordina episcopi), cari cuprind în sine luptele lui Grigore VII. și a următorilor săi, contra împăraților Henric IV. și V., contra lui Vilelm II. și Hen-

1) Helfenstein, Gregor's Bestrebungen p. 78.

2) D. Papst u. d. Concil v. lanus p. 154 s. m.

ric I. din Anglia, se finiră cu abdicarea cesarismului la dreptul maiestaticu bisericescu în sensul concordatului din Worms an. 1122 (aprobatu în sinodulu lateranu din 1123). Acesta însemnă emanciparea bisericeii de sub cesarismu, statorirea formală a independenței sale.

În realizarea ideii a două a lui Grigore VII: lupta pentru supremația papismului asupra cesarismului, servescu timpurile dela concordatulu din Worms până la Alexandru III. (1159—81), Inocentie III. (1198—1216) și Inocentie IV. (1243—1254), — cesti din urmă cei mai puternici papi a tôte timpurile. Sunt acestea luptele consternătoare a nobililoru cesari hohenstaufi (Barbarossa, Henric VI., Filipu din Sacsonia, Fridric II.) înfrângerea cesarismului în lupta duplă: contra puterii bisericești și în contra Italiei care lupta pentru independența sa, apunerea Hohenstaufiloru (1254), — penitența lui Henric II. din Anglia la mormentulu lui Toma Becket (1174) Archieppu din Canterbury; (fiindeă a apêratu și luptatu pentru drepturile papismului a fostu ucisu 29 Dec. 1170. la ordinulu regelui Henricu II. din Anglia) și jurământulu feudală, care, nu numai principii mai mici îl depuneu papei, dela carele primeu țerile loră ca feudu, — fundarea imperiului latin la Constantinopolu 1204. (apus 1261) — aceste ne arată triumfulu papismului și a bisericeii (catholice) asupra taturorū poteriloru lumene, și subminareii cesarismului în lume coincide triumfulu ideiloru gregoriane: poziția universală a papismului în lume: „Așa se escă acestu minunatū imperiu-universalu, care se estinde dela Syracus până la Islandiă, dela Ierusalimū până la Iberus.“

În Bonifaciū VIII. [1294—1303] și în învățaturile sale, cari elu le-au validatū în lupta contra lui Filip IV. din Francia, se înfățșază epilogismulu doctrinei pāpali, punctulu culminalu a desvoltareii începute în secl. II. Bulla lui Bonifaciū VIII „Ausculta fili“ din 5 Dec. 1301. cuprinde în formele cele mai aprige pretensiunile lumesci a supremației papale; êră bulla „*Unam sanctam*“ din 18 Noemb. 1302 cuprinde formula: *subesse Romano Pontifici* omni humanae creaturae declaramus esse de necessitate salutis (subordinarea sub papa se declărêdă de necesară pentru fericire.)

Dar ceea ce s'a arătatū deja contra lui Inocenț III., ca putere salvătoare de despotismulu bisericescu romanu: „Nobilimea cu poporul din Anglia în mână cu *Magna charta*, legea fundamentală a unui poporū ce nisue după drepturi cetățenesci“ — aceea s'au ivitū mai putinte în lupta Franciei contra lui Bonifaciū VIII: absolutismulu ierarhei romane s'a opusū desceptata cunoscință despre drepturile independente, simțulu maturu a independenței naționale, reprezentatū prin coronă și dieta Franciei, care (1302. și 1303.) ridêu de amenințările papei cu anathema. Iară când puterii și aroganței culminătoare papale a urmatū imediatū insultătoarea depedență de Francia și politica ei: *esilulu avignon* (1305—1377) seu captivitatea babilonică a papismului — atunci acestu papism frances cu caracteru iuridic-ierarhicu, cu nisuință după putere și bogăția, cu servilismulu seu față de politica regiloru francəsi Filip IV., Carolu IV., Filip VI., cu sistemulu exhauratoriu și rapacitatoriu, — se opuse spiritulu independenței naționale și bisericescii, — purcesū mai nainte din Germania. — Acesta este însemnătatea luptelorū din timpurile lui Ludovicu Bavarul (1338 Churvereinul din Rhense) Eduard III.

(1327—77) și Rihard II. (1377—99) din Anglia (1366 Edurd III. se eliberă de tributulu papalu: Statutu *Praemunire*).

Au fostu preponderanța elementulu frances în colegiulu cardinaliloru, că îndată la anulū, lui Grigore XI. în Roma (1377) s'a escatū o șismă bisericească. În 8 Aprile 1378 în conclava din Roma a fostu alesu archieppulu din Bari, Urban VI; în 20 Sept. același anū de partida avignonă sub pretexte trivole s'a alesu în conclava din Fondi cardinalulu Robert din Genf, Clement VII., carele în anulū următoriu se reîntorse la Avignon. Cu papii romani, (Urban VI., Bonifaciū IX., Inocentie VII., Grigore XII.) ținea Germania, Anglia, Dania, Svedia, Polonia; — cu cei avignonii (Clement VII. Benedict XIII.) Francia, Napolia, Savoya, Lotharingea, Școtia, dela 1381 Castilia, 1377 Aragonia, 1390 Navarra.

Papismulu avignon ca și șisma însă au fostu combaterea cea mai pipăibilă acelorū doctrine papale — a lui Grigore VII, Bonifaciū VIII, cari concentrară tōtă învățatura și auctoritatea dogmatică în așa numitul *sistemū curialu*. Primele documente a acestu sistemū curialisticu sunt serierile unu Augustinū Triumphus (în Napolia, † 1328), a unu Alvarus Pelagius (Poenitențiar-cardinalu a lui Ioan XXII. la 1330: „*Summa de planctu ecclesiae*), după cari tribunalulu lui Christosu și a papei pre pământu este unulu; auctoritatea papală este unica și suprema auctoritate pre pământu: „*una curia dei et papae, papae et dei sententia una*“, papa ca reprezentantulu lui Christosu este deodată și *vice-Dzeu* pre pământu.“] Acestorū pretensiunii estreme: egalitatea papei cu Dzeu, identificarea bisericeii, și a crestinismulu prestetotū cu episcopulu romanu, — se opuse experiențele din secl. XIV., mai vêtosū din secl. XV.: prin esaminarea timpulu apostolicu, constituțiunea aceluī timpū, pozițiunea lui Petru față de ceilalți apostoli, — si prin a detrage papismulu basa istorică pentru pretensimile sale; prin o noțiunea mai locupletă a învinge romanistica bisericeii catholice si pre basa nouei ideii de statū a rumpe absolutismulu papei în biserică și puterea în biserică să-se atribue nu unuia, ci totalității reprezentate într'un sinodū convocatū legalū.

Era nisuința după reforme bisericescii naționale, care precisă ideia sinodelorū și le da valōrea cuvini-cioasă. (Reprezentanții principali ai acestei direcțiuni sinodale au fostu: Vilelm de Occam, pentru opozițiunea contra absolutismulu pap. pusū sub anatemă, † 1347; teologii germăni: Henric de Langenstein, Conrad de Gelnhausen s. a. d'Ailly, Ioan Gerson.) Sinodulu din Pisa (25 Martie — 7 Aug. 1409) mări numai confusiunea și șisma. Sinodulu din Constanța [1414—22] în care între altele a condamnatū pre Huss, efeptu de bună sēmă abdicarea seu depunerea celorū 3 contra-papi (a lui Ioan XXIII, dela 1410 succesorulū lui Alexandru V., afară de aceea a ambilorū contrapapi de mai nainte: Benedict XIII., Gregore XII.) proclamă în ședința a 5 [bulla *Sacrosancta*, 6 apr. 1415] supremația bisericeii universale și a sinodulu preste papu, și statori întrunirea periodică a sinodelorū ecumenice, ca organe conducătoare a bisericeii [bulla *Frequens* din ședința 39, în 9 oct. 1417: 2) și sinodulu din Basel [1431—49) a emisū cele mai prolixo decrete reformale și a estorsatū

1) Schwab, Johannes Gerson, pag. 302. s. m.

2) Veđi Hübler, Die Constanzer Reformation, 1863.

umilința unui papă, Eugen IV. — Dar tocmai sinodul din Basel a arătat prin ce au trebuit să se paraliseze nisuițele antipapale: a fostu ideia bisericeii ierarhice; biserica numai în cleru și în aristocrația teologică (ducele Amodeus de Savoya, ca Felix V), pe cari și sinódele erau întemeiate, — și aristocrația eclesiastică, carea a voit să introducă parlamentarismul în biserică, sucombă propriei sale mediocrități și desbinări — sucombă superioarelor maestrii diplomatice a curiei. Și acelui sinodul din Florența (dela febr. 1439), pre care Eugen IV. l'a ținutu în contra otărilor din Basel, puține zile după ce la Basel s'a declărat Eugen depus, a serbatu triumfulu presumpțiuei uniri a bisericeii grecesci cu papismul (6 Iuliu 1439) și în decretul uniuiei, învățăturilor de până aci despre papism s'au datu espreiune legală (?) „*Definimus, sanctam apostolicam sedem et Romanum pontificem in universum orbem tenere primatum* (supremația asupra întregului universu) *et ipsum pontificem successorem esse b. Petri, principis apostolorum, et verum Christi vicarium totiusque ecclesiae caput et omnium christianorum patrem ac doctorem existere et ipsi b. Petro pascendi, regendi et gubernandi universalem ecclesiam a domino nostro Iesu Christo plenam potestatem traditam esse.*” Spre definirea mai deapropu a acestui primatu se dicea în textul originalu a decretului uniuiei, compus grecesce: *kathon tropon kai en tois praktikois ton oikomenikon sinodon . . . dialambanetai*; prin textul latinu însă locurile cuprinse în sinódele ecumenice și în codicile de canóne cari restringu primatul papal, s'au slăbitu prin un equivoc *quemad modum et . . .* și îndatu în locul acestui „*et*” pusă falsificarea romană un „*etiam*” care fiindu dădreptul opusu espreiunei originale, îl introdusu falsificata istoriă a vechii bisericeii romane în acestu decretu alu uniuiei.¹⁾

Seclul XV. după sinodul din Florența, concordatul din Viena seu Aschaffenburg [1448—1449 17 febr. încheiatu între împ. Frideric III. și legatul cardinal Carvajal, prin care 26 decrete a sinod. din Basel acceptate de principii germăne, s'au modificat²⁾ concordatul lui Leo X cu Francisc I. din Francia (1515, care casedă libertatea bisericeii franceze), — se termină cu paralisarea a tote nesuițele sinodale și reformate. Triumfulu necondiționatului absolutism papal părea statoritu, pre care nu l putea altera nici inclinările profane a unui Paul II, Sixtu IV. Inocențe VIII. Alexandru VI. Iuliu II. nici conduita păcatosă-păgână a unui Inocenț VIII. (1484 — 92) renumitu prin mulțimea de copii, cari îi causeră polecirea lui de *tata patriei*; și Alexandru VI. (Borgia 1492—1503³⁾ Întru susținerea pretensiunilor absurde a supremației și infalibilității papali Piū II și Leo X. n'au diferitu nimicu de antecesori

loru. Piū II. ca și alții nainte de elu a declăratu ape-lațiunile la vre unu sinodul de eresă.

(Va urma).

Sântirea bisericeii rom. gr. or. din comuna Micherechiu în 8/20 Sept. a. c.

Dacă poporul din comuna Micherechiu a avut vr'o bucuriă cândva, apoi, elu a avut îndoită bucurie când a vedutu terminatu noulu edificiu alu bisericeii lor și consacrat de cătră Ilustritatea Sa Domnul Episcopu diecesanu Ioan Meșianu, pe carele până acuma nu fură fericiți alu vedea în mijlocul lor, — dar nici vre-unu altu archipăstoriu — nu se scie se fi fost cândva în comuna Micherechiu. — Bucuria lor o vedediră prin primirea căldurosă ce făcură Prea Sântiei Sale care la gara din Sarkad fu întâmpinat de o mulțime de popor cu 24 călăreți și tot atâtea căruțe, de unde îl petrecură până în biserică, unde Ilustritatea Sa Domnul Episcopu le mulțami căldurosă pentru buna primire; de aci iarăși îl petrecură între urări de se trăiescă până la casa preotului localu Nicolau Rocsinū unde a rămasu peste nopte. Actul consacraei bisericeii s'a început cu vecernia, carea s'a săvârșitu prin Prea On. D. Protopresbiterul tractul Tincei Gavrilu Neteu.

A doua zi, în 8/20 Septemvre, după sevrșirea utreniei se făcu sântirea apei de cătră Magf. D. Președinte alu consistoriului Orădiu-mari Ieroteu Beleşu cu asistența P. On. Domnū Protopresbiteru G. Neteu și 6 preoți, a parintelui protodiacon secretariu consistorialu Ignatiu Pappu și a diaconului I. Cimponeriū, după care Magnificența sa Domnul vicariu Episcopescu, dede ordinu de plecare pentru a primi pe Ilustritatea Sa Domnul Episcopu, deci și plecarăm cu procesiune spre întâmpinare și cântându-se tropariul serbătorii Ilustritatea Sa Domnul Episcopu ajunse în biserică.

După ce s'a înbrăcatu a datu binecuvântare și ingenunchiand a cetitu singuru rugăciunile pentru sântirea bisericeii, — după acestea eșind afară s'a încunjurat biserica unde s'a cetitu 4 evangeliu în cele 4 colțuri ale bisericeii și tot atunci s'a sântitu și pe din afară. Întrând în biserică Ilustritatea Sa a aședat moștele în cele 4 colțuri ale prestolului urmând apoi sânta liturgie sub decursul careia s'a sântitu diaconul Ioan Cimponeriū întru presbiteru, cea ce încă a rădicat multu festivitatea sântirii bisericeii. — La sfârșitul liturgiei Ilustritatea Sa Domnul Episcopu a ținut o cuvântare carea a fost o învățătură eșită din gura unui archipăstoriu preabun a căruia putere oratorică în genere e cunoscută, și s'a încheiatu cu sărutarea santei cruci cu ce se înmulți lucrul Ilustrității Sale, venind la sărutare cam la 500 de ómeni.

Prândul în onórea Ilustrității Sale l'a datu preotul localu Nicolau Rocsinū la casa sa proprie la care au luat parte totă inteligința, ce veni se privescă actul sântirii bisericeii; acestu prându a fost aranjat cu multu gustu de preotesa Maria Rocsinū nascută Sântai.

Toastele s'au început de cătră Spect. Domnū pretore alu cercului Ceffa, toastând în onórea Ilustrității Sale. Ilustritatea Sa a rădicat toastu pentru Înaltă casă Domnitore; Magnificența Domnul vicariu a toastat pentru Înaltul regim precum și pentru administrațiunea civilă; iar preotul N. Rocsinū a mulțamitu Ilustrității Sale precum și ospetiloru cari l'au onorat cu presința lor la actul acesta; s'au ridi-

¹⁾ Ianus. D. Papst u. d. Concil p. 347 s. m. Veđi Froman. zur Kritik der florent. Unions decrets, 1870.

²⁾ Veđi Kooh, Sanctio pragmatica German. illustr. Strassburg 1789

³⁾ celu mai famosu între papi și mai scleratu între principii timpului seii, nasc. 1430 la Valencia în Spania, prin coruperi ajunse pe scaunul s. Petru; domnirea lui constie un șiru de fapte infame, comise cu scopu de a înalta casa sa. Celor 5 fi ai seii nelegitim nascuți cu concubina sa Rosa Canozza, căuta prin otrăviri și intrigi politice a-le căstiga posesiuni independente; fiul seii mai mare Ioan, duce de Candia, capetă ducatul Benevento; pe fiul seii iubit și egal în caracteru, Cesar Borgia, îl rădică la rangul de duce de Romagna, și pre fia sa, Lucreția Borgia, cu carea a statu în relațiuni incestu, a căsătoritu după puternicul Ssorza, domn de Pesaru. — Elu, — capul bisericeii lui Christosū, — s'a aliatu cu sultanul contra Franceii, și regelui creștinu, Carolu VIII.

catu apoi mai multe toaste precum din partea M. O. D. secretariu protodiacon, precum și a Dlu preotiu reformatu din Sarkad, din partea Dlu proprietariu din Keresztur Santha.

Sosind timpul de plecare pentru Ilustritatea Sa, poporul aștepta pregătitu ca se acompanede până la gara din Kőtegyán pre bunulu archiepăstoriu, ce și făcără, și între urări de se trăiescă, Ilustritatea Sa, s'a depărtat din mijloculu nostru remănându numai o bună suvenire sfințirea Stei bisericii, în carea sunt convinsu că acest popor cu tinerulu preotiu de bună speranță va roga pre prea bunulu Ddeu, ca pre acest bun archiepăstoriu sufletesc, pre Ilustritatea Sa Dlu Episcopu ca se-lu țină la mulți fericiți ani. P.

D i v e r s e.

* **Terminele culesului vielorū în promuntoriul Aradului** s'au stabilitu de către congregațiunea comitatensă Joia trecută, precum urmədə: Gyorok, Miniș 4 Octomvre; Radna, Pauliș, Cuvin, Covăsințu, Șiria [Világos] Gașa și Boroș-Sebeș 8 Octomvre; Musca, Maderat, Pancota, Agriș și în celelalte comune vecine pe 15 Octomvre.

* **Alegerea noului Patriarchū de Ierusalim**, s'a terminat în ziua de 4 August; P. S. Nicodem, arhiepiscopul Taborulu, alesul patriarchu, se află de mai mulți ani în Rusia, mai nainte ca episcopu alu proprietăților Sântulu mormēt în Kișnov, și apoi ca egumen alu metochulu Sântulu mormēt în Moscova, unde se află și astăzi. Ca arhiepiscopu alu Taborulu fu alesu în anul 1881 de către Sinodulu de Ierusalim, hirotonia însă s'a efectuat în Rusia de către P. S. Isidor, Mitropolit de Petersburg.

* **Pentru seminariulu din Aradū**, la ofertele publicate până aci în „Biserica și Școla“ Nr. 36 dela 4/16 Sept. 1883 au mai intrat următoarele: dela Dlu parochu Balta din Beregsu acuma 10 fl. pentru mai târziu 20 fl. dela Dlu învățatoriu Andreescu mai târziu 80 fl. dela Dlu notariu Radnentu 5 fl. mai târziu 5 fl. dela Dlu Moise Bugariu 10 fl. dela fostulu inv. Popoviciu 2 fl. dela Stoia Belmustațu, Stefanu Ciulanu, Aronu Lazaroviciu, Toma Gileranu, Basch Davidu câte 1 fl. și dela Rancu Radoniciu 20 cr. epitropia școlară 20 fl. de tot dară 177 fl. 20 cr. După prețulu bucatelor din Toraculu-mare 82 fl. 60 cr. Prin clericulu Alesandru Jucu s'a colectatū 66 fl. prin clericulu Emilianu Micu 146 fl. 60 cr. preotulu Teodoru Popoviciu din Șeitinu 100 fl. preotulu Pavelu Mera din Șeitinu 50 fl. prin clericulu Belesu și Spătanu s'a colectatū 227 fl. 24 cr. prin clericulu Iosifū Moga s'a colectatū 130 fl 13 cr. prin clericulu Mihail Magda s'a mai colectatū, — către colecta de mai nainte — încă 100 fl. — Arad, 16/28 Sept. 1883. *Ignatiu Papp* secret. consistorialu.

* **Numire de profesorū.** Părintete *Ioan Ghibu*, care nainte fusese profesorū la institutulū pedagogicū în Arad, și mai în urmă administratoru parochialu în Arad, cu începerea anulu școlasticu curinte fu chemat a ocupa catedra de profesorū de teologie la institutulū Archidieceșanū în Sibiu. Gratulând amiculu nostru pentru frumoșă pozițiune, ce ocupă, lăsăm se urmeze aci cuvintele sale de despărțire adresate parochienilorū, amicilorū și cunoscuților sei: „Chemat a ocupa catedra teologică la institutulū archidieceșan din Sibiu, la plecarea mea nu am putut satisface, în lipsa timpulu fisicu, tuturor detorințelor de conveniență socială; așa imi

permit pe calea publicității a suplini involuntara omisiune, dicând tuturor parochienilorū mei, amicilorū și cunoscuților din acele părți, unū căldurosū *adio*, și la revedere cu bine! Sibiu, în 14 Sept. 1883. Ioan Ghibu, prof. sem. în Sibiu.

* **În licenlu regescū din Arad**, după cum suntem informați, numerulu elevilorū pe anulū școlasticu curinte a scădut față cu anulū trecut cu 120. Aceșta scădere se atribuie traiulu scumpu în Arad, și după cum se afirmă, disciplinei rigoroșe, ce se susține la acest institutu. Suntem curioși a sci ore ministrulu cultelorū și instructiunei publice nu va fi adresat corpulu profesoralu vr'unu reproșu pentru rigorea lorū față cu tinerimea școlară?

* **Despre școlari celi proști.** Dacă ai în școlă d-tale unū copilū *slabū la minte*, cată să te interesezi de elū cu o solitudine deosobită! În forțe multe casuri, nu geniurile, ci tocmai „proști“ au facutu să înaiuteze omenirea. Un *Linné*, pe care învățatoriu sei îl povățuiă de a părăsi școlă, — atātu era elū de prostū, — a devenitū reformatorulu Botanicei; unū *Liebig*, întemeiatorulu chimiei științifice, trecea dreptū unū școlaru atātu de mărginitū, în cât învățatoriu vorbiau de elū numai cu disprețu; unū *A. Humboldt*, dinaintea științei căruia se închiuă cei mai mari învățați din lume, a învățatū să citescă abia în alū de-celea anū alū etăței sale, din cauza de bolă. Deci, nu desprețui pe celi proști și nu crede că tocmai copii celi mai *capabili* vor fi de mai mare folosū omeniei. Cată se cultivezi în modū armoniosū ori-ce *putere* până și cea mai *năsemnată*. — Înteresedă-te cu iubire de celi slabi; dă-le ocașie de a se bucura de isbândi mici și de a se obicina ast-fel cu plăcerile ce le procură omulu *progresulu*. (Școla Rurală)

* **Bibliografiă.** Apropindu-se anul școlar 1883/4 ne luăm voie a recumenda:

1. *Noū abcdar românesh de Vasile Petri*. Edițiunea III, 1883. Un exemplar legat 25 cr.

2. *Legendaru sau Carte de cetire pentru școlile populare*, de Vasile Petri. Partea I, pentru al 3-le și al 4-le an de școlă. Edițiunea II. 1883. Un exemp. legat 40 cr.

d) Comisiunea însărcinată cu propunerī, prin referintele seū, prof. V. Gr. Borgovanu dă cetire următorulu proiect de propunerī:

3. Accentuându-se din mai multe părți necesitatea stabilirei unei uniformități în folosirea manualelor de școlă și cu deosebire a abecdarulu și legendarulu, cari (pre lângă catechism) formeză baza instructiunei, ceea ce până în presinte nu se pôte constăta, de ora ce într'un loc se folosese Abcdarul și Legendarul de I. Papiu, într'altul alui Solomon și Munteanu (din Blasiu) pre cele mai multe locuri alui Gőnczy și pre cele mai puține locuri alui V. Petri, ceea ce la totă întemplantarea împedecă progresul și așa destul de greoiu a învățământulu — după mai multe discusiuni se decide: ad 3. Comitetul se întrevină la Venerab. Consistoriu, ca să introducă în întreaga diecesă sau celū pușin pre teritoriul reuniunei nōstre *Abcdarul* și *Legendarulu* de Vasile Petri, ca unele ce *intrec pe tōte celelalte din punct de vedere metodic și didactic*. (Conclusul „Reuniunei învățatorilorū romāni din giurulu Gherlei la adunarea generală dto 21 și 22 Septembrie 1881; a se vedē „Școla Practică“ tom. II. pag. 58, punct 3). Dela același autorū:

3. *Plan de lecțiuni* pentru școle elementare romānesci. Întogmit pe 30 de septemāni. Broșură de 5 cōle, 25 cr. trimis prin postă 30 cr.

4. *Legea de pensiuine* pentru învățătorii populari din Ungaria, dimpreună cu ordinațiunile ministeriale publicate în urmă. Un exemplar broșurat 20 cr. trimis prin postă 22 cr.

Dela 10 esemplare unul gratis; librării primesc 20% rabat. Cărțile sunt depuse spre vîndare la — „Librăria Concordia” în Năsăud, la „Librăria Iosif Drottloff” în Sibiu și la alte librării solide.

5. „*Școala Practică*”, magazin de lecțiuni și materii pentru instrucțiunea primară. Tomul II. Pe an 12 numere de câte 2 côle. Prețul 3 fl. Exemplare complete se capătă din amîndouă tomurile asemenea și din „*Scola Română*” cursul II, III și IV a 3 fl.

* *Diare nouă*. În Craiova se publică „*Școala Rurală*” diarū pedagogicū alū corpului învățătorescū primarū ruralū din județele Dol-jiū și Romanși. Apare regulatū la 1 și la 15 ale fiecărei luni, și pe timpul conferințelor de patru ori, într'unū anū de 26 ori. Abonamentul pe anū 6 lei; pentru studenți 3 lei. Comitetul de administrare: Directorū I. Pretorianū. Membrii: Ilie Raduescu, I. Popescu, Filip Radulianū și C. Ionescu. Dorimū vieță lungă noului diarū pedagogicū! Unū altū diarū a început a se publica în Corovia (Bucovina) sub titlulū: „*Steluța*” fōe pentru poporulū românū dela țēră. Ese de două ori în lună. Prețul este în Austria și Ungaria pentru unū anū 4 fl. jumătate 2 fl. În România pentru unū ană 10 lei. Fiind acestū diarū de unū interesū deosebitū pentru poporū, lăsămū se urmeze aci învitate de prenumerațiune ce o face redactorulū diarului *D. Simeon Cobilanschi*, parochū în Corovia: „De când se facū școle pe sate, drept că învață mulți a ceti și a serie, dară ce folosū, cum esū din școlă, uită, ce aū învățatū, pentru-că n'aū prilejū a ceti și a învăța mai departe. De aceea, cu tōte școlele, ómenii de țāră rēmānū în urma urmelorū tot așa de nesciutori, ca și mai nainte. Lucru de căpiteniă este, că nu sciū lucra pāmēntulū, cum se cade, ca se li aducă cât se pōte de mare folosū, că nu chivernescū cu averea, ce o aū, ca să nu scadă, că nu sciū legile împērătesci și din nesciință āmbli înșelați. Decī ca să aibă ei prilegiū a ceti mai departe și a învăța lucruri, care li sunt de folosū, ne-am hotărīt a tipări pentru poporulū de țāră gazeta acēsta cu numele „*Steluța*,” care va eși de 2 ori pe lună începānd dela 9/21 Septevre a. c. nainte. În fie-care foiță se va lāmuri: 1. S. Evangeliā a Dumineei, ce urmēdă dupā eșirea foitei și se vor spune învățaturile, ce se cuprind întrēnsa cu privire la referințele poporului de țāră. 2. Se va spune ceva despre judecāți și legi împērătesci. 3. Despre bani și chivernisirea cu ei 4. Despre gospodărie saū despre a-le casei 5. Despre negoțulū pānei și cum staū pānele 6. În foița acēsta se vor tipări și sciri și întāmplări din țāră, ce vor fi de folosū și de învățatură pentru poporulū de țāră, și spre petrecere cāte o poveste saū poesiă. Fie-care foiță saū numărū va cuprinde o cōlă saū o cōlă și jumătate și abonāmēntulū gazetei acēsteia va consta pe unū anū întregū 4 fl. pe jumătate anū 2 fl. v. a; fie-care numărū va consta 20 cr. noi. Suntem incredințați, că cei ce dorescū binele poporului de țāră, vor sprigini încercaree acēsta; vede dōră ori cine, că numai prin învățaturē se potū stirpi relele și scāderile, ce s'aū încuibatū la poporulū de țāră. Cu acēsta întreprindere nu se face speculā bānescă; e vorbă, ca să se acopere numai cheltueele tipariului și ale trāmiterii. Baniū de abonāmēntū se

trāmitū prin mandatū postalū la subsemnatulū. Corovia în Septevre 1883. Simeon Cobilanschi.

* *Miscarea populațiunei în România în 1880*. — Serviciulū de statistică a publicatū și unū volum asupra miscării populațiunii în 1880. De și acēstā lucrare se referă la o situațiune de aprōpe 3 ani, totuși vomū estrage cifrele principale fiind cele mai noi ce ne dă serviciulū de statistică. S'aū nāscutū în totalū în 1880 copii 171,240, contra 167,852 în 1879. În orașe nāscuții se urcă la 30,177 copii (contra 28383 în 1879) și în comunele rurale la 141,063, în mai multū cu 1594 de cātū în 1879. Morți in orașe și sate aū fostū 163,226, mai puținū de cāt nāscerile cu 8,014. Față cu anulū anterior, mortalitatea în 1880 a fostū mai mare cu 31,007. Cāsătorii aū fostū în 1880 39,742, contra 46,484 în anulū anterior. Descrescere prin nrmare cu 6,742. Acestū faptū nu ne bucură de felū, când ne gāndimū că in aceași proporție cu care descrescū cāsătoriele sporescū concubinagele atāt de defavorabile miscării populațiunei și economiei națiionale. Și aceea ce e mai tristū că descrescerea cāsătorielorū revine mai în întregulū populațiunei rurale, și o prea minimă parte celei urbane; 6,588 contra 154 în orașe. Populațiunea rurală prin urmare e cea mai crud atinsă de acestū flagel. Curielul Finan.

* *Noulū Calindariū de casă pe anulū visectū 1884*. Anulū IV. Prețulū 30 cr. v. a. în România 75 bani. Brașovū, tipografia Alexi 1883. Librăria și magazinulū de musica Nicolae I. Ciureu Brașovū 2 strada teatrului 2. Se recomāndă cu asortimentulū de cărți didactice, uvrage de literatură în limba romānă, germană, maghiară și francesă, requisite de scrisū și de desemnū, hārtie de cancelarie de scrisū ect. furnituri de biroū. Comandele date librăriei se vorū efectua promptū și cu prețurile cele mai moderate.

* *Dr. G. Vuia* sosind dela bāi e Mehadiei și-a ocupatū catedra de igienă și a reinceputū practica medicală. Locuesce pe strada Deák Nr. 27 órele de consultare dela 7—8 dimineța și dela 2—3 dupā amēdi.

CONCURSE.

Pentru deplinirea postului de învățătorii la școlă confesională din *Costoiū*, protopopiatulū Hāsiașului, — prin acēsta se escrie de nou concursulū, cu terminulū pe 13/25 *Noemvre 1883*.

Emolumintele sunt: 201 fl. bani gata; 15 meți grāu, 15 de cucuruzū, 2 jugere pāmēntū estravilanū, pașalū 8 fl., pentru lemne din cari se încăldece și școlă 30 fl., cortelū liberū cu grādină de legumī.

Recnrsele adjustate conformū stat. org. și §. 6 art. XVIII. 1879 și adresate Comitetului parochialū, să se trāmită pārintelū protopopū Georgiū Creciunescu în Belinez p. u. Kizetó; avēndū recurenții în vre-o Duminecă ori sērbătōre, a-se presenta în biserică, spre ași arēta desteritateea în cāntare și tipicul bisericescū.

Cei deprinși în arta musicală, încāt să pōtā instrui și conduce corulū vocalū deja esistinte acolo, aceia vor avea preferință.

Comitetulū parochialū.

In conșelegere cu mine: **G. Creciunescu**, prot. și inspect. de școlē.

Prin acēsta se deschide concursū pentru ocuparea postului de învățătorii la clasa II. a școlēi confesionale gr. or. romāne din *Racadia*, protopresbiteratulū Bisericei-albe cu terminulū de 16 *Octovvre 1883*, în care di se va ține și actulū alegerei.

Emolumintele sunt: a) Salăriul 300 fl. b) Cortelul liber în edificiul școlii, până la finirea clădirei, carea se va întempla în decursul anului 1884, însă va primi bani de cortelul 24 fl. c) 24 metri cubici lemne de arsă c. II a 2 fl. 50 cr. 60 fl. din care are a-se încălzi și școla; d) pausalul pentru sonferințele învățătoresci 12 fl. e) pausalul pentru scripturistica 10 fl.

Doritorii de a ocupa acest postu au a produce următoarele: 1. Estrasul de botez cumcă sunt Români gr. or. 2. Testimoniul cumcă au absolvat pedagogia într'unu institutu din Metropolia noastră. 3. Testimoniul de calificațiune, și 4. Cumcă au cunoscința de limba magiara spre a putea propune în școlă cât preserie legea țerii. Recurenții sunt poftiți a-se presenta în vre-o Duminecă ori sârbătore în Ș. biserica spre a-și areta desteritatea în cantu și tipic.

Recursele astfelu instruate au a se adresa comitetului parochialu la adresa Rev. D. Iosif Popociu protopresbiterul Biserici-albe în Iam.

Racasia 11 Septemvre 1883.

Comitetul parochial

In conțelegere cu Dlul protop. tractualu.

Se publică concursu pentru parochia gr. or. devenită vacantă din comuna *Sintea*. Emolumintele incopciate cu acesta parochia sunt: în bani gata din spesele cultului 130 fl. v. a. una sesiune pământu estravilanu din 36 jugere de calitate bună, și pășune pentru 20 vite seu rebonificare pentru acela 30 fl. v. a.

Doritorii de a căștiga acesta stațiune au ași subșterne recursele sale adresate către comitetul parochialu la M. On. Domnă Petru Chirilescu, în Kétegyháza mai târziu până în 2 Octomvre st. v. a. c. când se va ține și alegerea.

Sintea, la 25 Augustu 1883.

Comitetul parochial

In conțelegere cu mine: **Petru Chirilescu**, protopop.

Pentru deplinirea stațiunei învățătoresci din comuna *Valeadenii*, inspectoratul școlar alu Caransebeșului se escrie prin acesta concurs, cu termin până în 18 Septemvrie a. c. st. v. când se va ținea și alegerea.

Emolumintele incopciate cu acest post sunt: a) salariul în bani gata 300 fl. b) pausalul pentru scripturistica 5 fl. c) 32 metri de lemne în natură din cari are a se încălzi și școla. d) două jugere livadă, grădină de legumi, și cartir liber.

Doritorii de a ocupa stațiunea acesta sunt avisați recursele sale instruate conform dispușețiunilor statutului organic și adresate sinodului parochialu din Valeadenii ale adresa subscrisului comisarul consistorialu în Ezerișu, posta ultimă Ezeres.

Valeadenii în 1 Septemvrie 1883.

Pentru comitetul parochial:

Ioan Meda m. p.

președinte

In conțelegere cu comisariul consistorialu **Ioan Oprea m. p.**

Pentru vacanta stațiune învățătorescă din comuna bisericescă *Pojoga*, protopresviteratul Lipovei conform mai înaltei ordinaciuni consistoriale a senatului de școle din Aradă dto 16. Septemvre 1881 Nr. 2522, prin acesta se escrie concursu cu termin de alegere pe ziua de 18 Septemvre a. c. st. v.

Emolumintele sunt: 320 fl. v. a. în bani gata; diurne pentru conferințe 15 fl. v. a. 10 orgii de lemne din care are a-se încălzi și școla, cortelul liber cu grădină intravilană pentru legumi de 1200 □, dela fiecare înmormântare câte 20 cr. v. a. unde va fi datoru a merge învățătorul.

Doritorii cari voiescu a ocupa stațiunea acesta sunt avisați recursele lor ale instrua conform dispușețiunilor stat. organicu ale adresa inspectorului de școle Demetriu Marcu în Birchisșu p. u. Kápolnás presentându-se în vre-o Duminecă seu sârbătore la sânta biserica, spre ași arăta desteritatea în cântare și tipic.

Dela recurenți se poftese cunoscerea limbei magiare încâtu se potă propune în școlă, să cere ca să se pricepă bine la pomăritu și horticultură în fine se aduce la cunoscința și aceia împrejurare că alesul învățătorul va fi deobligat la toate serviciile bisericesci, a funcționa ca cantore.

Pojoga, la 14. August 1883.

Comitetul parochial.

In conțelegere cu: **Demetriu Marcu m. p.**
inspectorul de șole

Pentru deplinirea postului de învățătorul la clasa I. dela școlă gr. or. confesiunală din *Belințu*, tractul Hasiășului, — se deschide concursul cu termin de alegere pe ziua de 25. Septemvre st. v. a. c.

Emolumintele sunt: 300 fl. v. a. ca salariu anualu; 1½ jugerul de pământu arătorul; jumătate din venitele dela înmormântări; locuința liberă cu ½ jugerul grădină; și 32 metri de lemne din cari să încăldește și școlă.

Recurenții sunt avisați, recursele lor ajustate conform prescrișelor statutului organicu, și §-lu 6. alu art. de lege XVIII. 1879, și adresate Comitetul parochialu, a-le trâmite părintelul protopopu Georgiu Creciunescu, ca inspectorul tractualu de școle, în Belincz, p. u. Kiszetó, și a-se presenta în vre-o Duminecă ori sârbătore în biserica din locu, spre ași areta desteritatea în cântările și tipicul bisericescu.

Comitetul parochial.

In conțelegere cu mine: **G. Creciunescu**, m. p. protop.
și inspect. școl.

Pentru deplinirea postului de capelanu clasa I. lângă veteranul paroch Nicolău Grozescu din *Belințu*, *) tractul Hasiășului să deschide concursul, cu termin de alegere pe ziua de 2/14. Octomvre 1883.

Emolumintele sunt: 10 jugere de pământu arătorul în valore de 200 fl. v. a. și a treia parte din accidențele ștolari dela 230 nr. de case.

Recurenții sunt poftiți, recursele lor ajustate conform prescrișelor statutului organicu, și adresate comitetului parochialu, — a-le trâmite părintelul protopopu tractualu Georgiu Creciunescu în Belincz, p. u. Kiszetó, și a-se presenta în vre-o Duminecă ori sârbătore în biserica din locu, spre ași areta desteritatea lor în tipicul și cântările bisericesci.

Comitetul parochial.

In conțelegere cu mine: **G. Creciunescu**, m. p. protop.
și inspect. școl.

*) Din partea Prea Sântitului Domn Episcopu diecesanul suntem provocați a adauge pentru orientarea recurenților, la concursul din Belințu, — că capelanul alegend pre lângă veteranul preot Nicolău Grozescu va deveni paroch după mórtea acestuia, și ca atare va avé venitul sesiunei întregi în sumă cam de 700 fl. la anu, și stola dela 230 numere de case, prin ce se completăza dotațiunea unei parochii de frunte. Red.